

BYGGENÆRINGENS
LANDSFORENING

Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg

NORSK TEKNOLOGI
Vi moderniserer Norge

MASKIN-
ENTREPRENØRENE
FORBUND

RÅDGIVENDE
INGENIØRERS
FORENING

 arkitektbedriftene

Nærings- og Fiskeridepartementet

Sendt per epost: postmottak@nfd.dep.no

Oslo, den 24.10.2014

Felles høringsuttalelse – NOU 2014:4 – Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket – samlet uttalelse fra leverandører innen bygg og anlegg

1. Innledning

Det vises til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet av 20.06.2014 og utsendelse av NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser.

Rådgivende ingeniørers forening (RIF), Arkitektbedriftene, Entreprenørforeningen – Bygg- og anlegg (EBA), Byggenæringens Landsforening (BNL), Maskinentreprenørene's Forbund (MEF) og Norsk Teknologi er bransjeforeninger med hovedvekt på leverandørforetak innenfor bygge- og anleggssektoren. Samlet representerer disse foreningene rundt 145.000 ansatte i sektoren – og tilnærmet alle de store foretakene på entreprenørsiden (bygg, teknisk og maskin), rådgivere og arkitekter.

Vi ønsker med denne høringsuttalelsen å komme med merknader til NOU 2014:4 som vi i fellesskap anser som sentrale for de bransjer hvor våre medlemmer er leverandører.

De enkelte bransjeforeninger har i tillegg innlevert særskilte høringsuttalelser.

2. Hovedpunkter

Vi er positive til at det foretas en gjennomgang av reglene om offentlige anskaffelser og justeringer i disse, for å forbedre og forenkle offentlige anskaffelser.

Forenklingsutvalgets rapport bærer preg av omfattende dissenser på sentrale punkter.

Vi går imot sentrale deler av forslaget fordi:

- Det vil innebære et kraftig tilbakeslag for arbeidet med å sikre et velfungerende marked
- Det vil innebære et kraftig tilbakeslag i arbeidet med å sikre seriøsitet
- Det ikke vil innebære forenkling

Vi er bekymret for at flere av forslagene til flertallet vil føre til:

- at anskaffelsene vil ta mer tid og ressurser å gjennomføre, og at konfliktnivået vil øke i form av flere klager og tvister. at det blir flere mislykkede konkurranser og redusert konkurranse om oppdragene
- at risikoen for korrupsjon, makelighet, og vektlegging av usaklige eller utenforliggende hensyn øker.
- at risikoen øker for at viktige samfunnshensyn ikke blir ivaretatt, slik som hensynet til miljø, sosiale forhold, HMS, livssyklus kostnader, innovasjon og arbeidet mot sosial dumping.

På bakgrunn av ovennevnte har vi følgende felles merknader:

- **Forslaget til utvalgflertallet om en ny konkurranseform, tilbudskonkurranse, bør ikke gjennomføres.**

Vi er av den oppfatning at den foreslåtte prosedyre innebærer så lite forutsigbarhet for leverandørene om hvordan innkjøper vil gjennomføre konkurransen, at det er risiko for ovennevnte konsekvenser.

Etter vår oppfatning er det en vesentlig svakhet ved utredningen at eventuelle negative markedsmessige følger av flertallets forslag ikke er nærmere undersøkt og vurdert. For leverandørsiden er det særskilt viktig at hensynet til forutberegnelighet er ivaretatt, mht hva som skal anskaffes og derav prisen, og hvordan konkurransen vil bli avholdt og tilbud evaluert. Dette gjelder særlig for bygg- og anleggskontrakter hvor kontrakter opp til kr 39 mill eks. mva er omfattet av den nasjonale delen av regelverket.

Vi mener at dagens prosedyrer må videreføres og at oppdragsgiver må stå fritt til å velge mellom anbudskonkurranse eller forhandlet prosedyre. Oppdragsgiver må kunne velge dette ut fra hva som er hensiktsmessig i det enkelte tilfelle og ut fra hvilken kompetanse og ressurser oppdragsgiver besitter.

Vi er enig med utvalget i at dagens anbudskonkurranser innehar enkelte praktisk vanskelige problemer knyttet til håndteringen av manglende dokumenter, uklarheter og avvik. Etter vår oppfatning kan disse utfordringene bedre løses ved en videreføring av dagens prosedyrer, men med enkelte justeringer. Innføring av regler om ettersending av dokumenter og eventuelt kombinert med en utvidet adgang for innkjøper til å foreta avklaring med leverandørene, vil avhjelpe disse situasjonene.

• Oppdragsgiver må på forhånd opplyse om tildelingskriteriene som vil bli lagt til grunn. Oppdragsgiver må videre opplyse om vekten/prioriteringen på tildelingskriteriene, der dette er bestemt før kunngjøringen.

Utvalgsrapportens pkt 21.1 og pkt. 21.2.3, samt forslaget til § 5-10, kan tilsynelatende leses slik at oppdragsgiver ikke behøver å opplyse tildelingskriteriene på forhånd, slik som i dag.

Vi er usikre på om dette er tilsiktet eller beror på en feil. .

Tildelingskriteriene er av avgjørende betydning for leverandøren når de vurderer om de vil være med i konkurransen, og særlig ved tilbudsarbeidet i forhold til hvilke produkter/tjenester som skal tilbys og med hvilken pris.

Tilsvarende gjelder tildelingskriterienes vekt/prioritering. Der oppdragsgiver har bestemt seg for prioritering/vekting før kunngjøring, bør denne opplyses tilbyderne.

• Bestemmelsen om krav til bruk av fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder er en bestemmelse som gir vesentlig forenkling av transaksjoner og derfor bør videreføres.

Det er viktig at forskriftsbestemmelsen om bruk av kontraktsstandarder opprettholdes. Signaleffekten illustreres av at to statsråder, sist ved brev fra næringsminister Mæland våren 2014, har oppfordret offentlige oppdragsgivere til å bruke fremforhandlede kontraktsstandarder under henvisning til bestemmelsen.

For bygge- og anleggssektoren foregår det et omfattende standardiseringsarbeid i regi av Standard Norge, hvor offentlige og private byggherrer, entreprenører og rådgivere, samt DIFI og departementer deltar. Standard Norge lager blant annet omforente bransjekontrakter som fremforhandles mellom deltakerne.

At disse kontraktene brukes innebærer en stor forenkling ved at ansvarsforhold og risiko er definert for begge parter forut for konkurransen, og reduserer tid- og transaksjonskostnader for alle aktørene.

I tillegg kommer at kontraktene erfaringsmessig er av høy kvalitet og har gjennomtenkte løsninger og balansert risiko.

- **Angivelse av formål, grunnleggende prinsipper og ivaretagelse av ikke-anskaffelsesfaglige hensyn bør følge utvalgets mindretall sine forslag.**

Vi er av den oppfatning at

- Formålsbestemmelsen må formuleres videre enn flertallets forslag. Hensynet til å sikre allmenhetens tillitt til at det offentlige opptre med stor integritet bør også være en del av formålet med regelverket. .
- De grunnleggende prinsippene må også omfatte forutberegnelighet og etterprøvbarhet.
- Plikten til å ta hensyn til livssyklus-kostnader, universell utforming, miljømessige konsekvenser, samt ulike sosiale krav, bør fremgå uttrykkelig av regelverket.

Vi anser utvalgets mandat for helt klar på at reglene om ikke-anskaffelsesfaglige hensyn, ikke skulle vurderes av utvalget. I denne sammenheng bemerkes at utvalget, som særlig består av jurister innen anskaffelser, heller ikke synes hensiktsmessig sammensatt til å foreta disse brede vurderingene.

Både nasjonalt og internasjonalt, både politisk og gjennom anskaffelsesreglene, er holdningene at hensynet til miljø, livssyklusbetraktninger og arbeids/sosiale krav må styrkes og fremmes også gjennom de offentlige anskaffelsene. Flertallets forslag går her i feil retning.

- **Anbudsprotokollen er et redskap som bidrar til forenkling og etterprøvbarhet er og bør beholdes.**

Utvalgets flertall og mindretall er enige om at sentral informasjon for anskaffelsen må nedfelles skriftlig, slik at denne er etterprøvbar. Derimot er flertallet og mindretallet uenige om hvordan dette bør gjøres.

Vi er av den oppfatning at en standard anbudsprotokoll som både opplyser hvilken informasjon som må fylles inn, og samler dette i ett dokument, er den metode som innebærer mest forenkling og reduksjon av tid/kostnader både for oppdragsgiverne som skal oppfylle skriftlighetskravet, og senere der det begjæres innsyn.

Med vennlig hilsen

Jon Sandnes, adm. dir BNL, Byggenæringens landsorganisasjon

Kari Sandberg, adm. dir. EBA, Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg

Liv Kari Hansteen, adm. dir RIF, Rådgivende Ingeniørers Forening

Egil Skavang, adm. dir. AiN, Arkitektbedriftene i Norge

Ove Guttormsen, adm.dir. Norsk Teknologi

Trond Johannesen, adm. dir. MEF, Maskinentreprenørenes Forbund